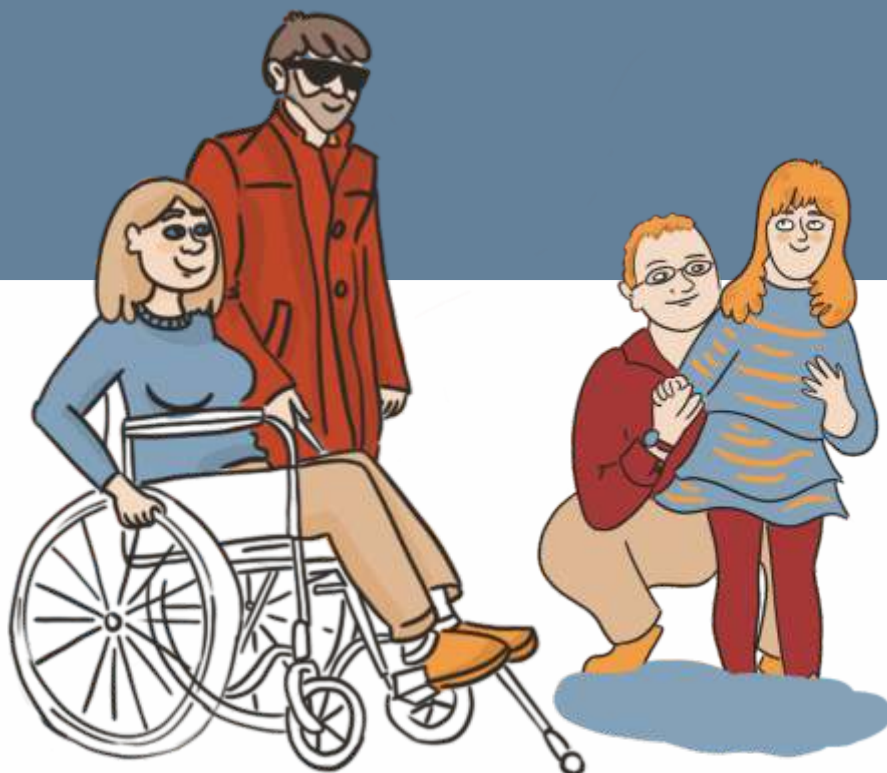

Tekst łatwy do czytania i zrozumienia

Standard asystencji osobistej osoby z niepełnosprawnością

© Copyright by PSONI, 2023

ISBN 978-83-65060-00-6

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób
z Niepełnosprawnością Intelektualną
ul. Głogowa 2b, 02-639 Warszawa
tel. +48 22 848 82 60, +48 22 646 03 14
zg@psoni.org.pl
www.psoni.org.pl

Opracowanie tekstu łatwego:	Karolina Makowiecka Dorota Tomaszewska Ewa Zajączkowska
Konsultacja dostępności:	Eliza Bralska
Projekt graficzny i rysunki:	Elżbieta Grądział
Skład i druk:	PanDa Druk
Nakład:	1870

Asystencja osobista osoby z niepełnosprawnością

**Ważne informacje o asystencji
osobistej osoby
z niepełnosprawnością**

To jest tekst łatwy do czytania i zrozumienia
Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Spis treści

Osoby z niepełnosprawnością potrzebują asystencji osobistej	3
Niezależne życie	4
Ważne informacje o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnością	4
Kto może być asystentem osobistym osoby z niepełnosprawnością	6
Jak dostać usługi asystencji osobistej	9
Co robi koordynator asystencji osobistej	12
Jak wybrać asystenta osobistego	13
Jak osoba z niepełnosprawnością uczy się współpracy z asystentem.....	14
Jakie zadania ma usługodawca kiedy zatrudnia asystentów osobistych.....	14
Jakie zadania ma osoba z niepełnosprawnością	15
kiedy sama zatrudnia asystenta	15
Jakich szkoleń potrzebuje asystent osobisty	17
Jakich szkoleń potrzebuje użytkownik asystencji osobistej	17
Sposoby sprawdzania jak działa asystencja osobista	18
Kodeks asystenta osobistego	19
Kodeks użytkownika asystencji osobistej	19
Inne dokumenty o asystencji osobistej	20
Inne usługi dla osób z niepełnosprawnościami	20

Osoby z niepełnosprawnością potrzebują asystencji osobistej

Każda osoba z niepełnosprawnością ma takie same prawa i wolności jak inni ludzie.
Ma prawo do niezależnego życia.
Ma prawo do wsparcia przez osoby wspierające.
Na przykład przez asystenta osobistego.

W Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami w **artykule 19** jest informacja o prawie do niezależnego życia. Artykuł 19 nazywa się **Niezależne życie i włączenie w społeczność**.

W tym artykule jest napisane, że osoby z niepełnosprawnościami mogą korzystać z usług wspierających i asystencji osobistej. To znaczy, że osoby mogą decydować:

- o sobie
- o wsparciu jakiego potrzebują
- jakiego asystenta wybierają.

Osoby z niepełnosprawnościami mają prawo do niezależnego życia.

Niezależne życie

Niezależne życie oznacza że osoby z niepełnosprawnościami powinny same wybierać i decydować o tym jak chcą żyć. Na przykład osoba z niepełnosprawnością powinna decydować:

- co kupić
- jak spędzać czas wolny
- gdzie będzie mieszkać.

Ważne informacje o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnością

Asystencja osobista jest rodzajem usługi. Polega na wspieraniu osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu czynności których nie może zrobić sama. Asystencja osobista jest usługą wykonywaną dla osoby z niepełnosprawnością.

Organizacja pozarządowa lub instytucja, która wykonuje usługę asystencji to **usługodawca**.

Organizacja pozarządowa to fundacja, związek lub stowarzyszenie.

Organizacje wspierają osoby starsze lub osoby z niepełnosprawnościami.

Osoba z niepełnosprawnością jest **użytkownikiem usługi.**

Pracownik który wykonuje usługę asystencji osobistej to asystent osobisty.

Najmłodszy użytkownik asystencji osobistej może mieć 7 lat. Najstarszy może mieć 65 lat. Dzięki asystencji osobistej osoba z niepełnosprawnością będzie bardziej niezależna i zadowolona. Jej życie będzie łatwiejsze.

Asystencja osobista jest za darmo. Z usługi asystencji mogą skorzystać dorośli, młodzież i dzieci. Nie jest ważny ich rodzaj niepełnosprawności, miejsce zamieszkania i ile mają pieniędzy.

Kto może być asystentem osobistym osoby z niepełnosprawnością

Asystentem osobistym może być dorosła osoba która jest zdrowa i ma siłę.

Asystent może pracować w każdym miejscu w Polsce. Może wspierać użytkownika w jego domu, w miejscu pracy, na wyjeździe.

Może też wspierać mieszkańca Domu Pomocy Społecznej.

Asystent osobisty musi być zatrudniony zgodnie z prawem.

Asystent powinien pracować tyle godzin ile potrzebuje osoba z niepełnosprawnością.

Na przykład 20 godzin w miesiącu.

Asystent musi być dobrze przygotowany do pracy.

Musi uczestniczyć w szkoleniu jak wspierać osobę z niepełnosprawnością.

Musi znać język polski i dobrze się komunikować.

Asystent osobisty może wspierać:

- w czasie jedzenia
- w ubraniu się, umyciu się
- w komunikowaniu się z innymi
- w poruszaniu się
- w sprawach domowych i rodzinnych
- w pracy i w czasie wolnym.

Asystent może pomagać dbać o zdrowie.

Pomoże w sprawach pielęgnacyjnych i medycznych. Na przykład może:

- podać lekarstwa
- zmienić opatrunki
- karmić osobę przez sondę, czyli specjalną rurkę.

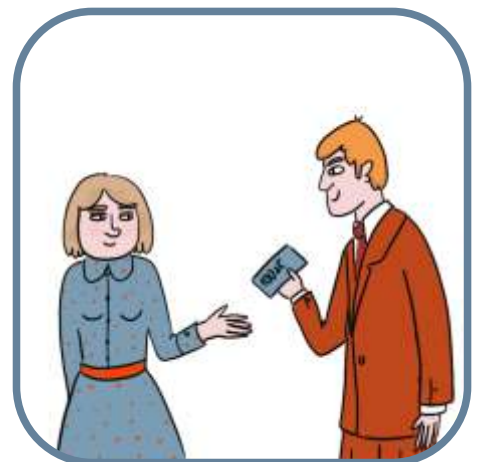
Taki asystent powinien nauczyć się różnych umiejętności medycznych.

Jeśli asystent miał specjalne szkolenie może robić to co lekarz lub pielęgniarka.

Asystent powinien mieć ubezpieczenie.

Gdy zrobi poważny błąd, osoba z niepełnosprawnością dostanie pieniądze z jego ubezpieczenia.

Asystent osobisty musi mieć zaświadczenie o niekaralności. To dowód że nie popełnił żadnego przestępstwa. Nie był karany. Asystent nie może mieszkać razem z użytkownikiem asystencji osobistej. Asystentem nie może być mama, tata, dziadek, babcia albo mąż, żona.

Osoba z niepełnosprawnością w tym samym czasie może mieć tylko jedną usługę. Na przykład od godziny 9 do 12 korzysta z usługi asystenta osobistego. Potem może mieć inną usługę.

Wsparcia asystenta osobistego potrzebują też osoby z niepełnosprawnością intelektualną i osoby z autyzmem.

Asystent będzie je wspierał w samodzielnym załatwianiu swoich spraw.

Osoby z niepełnosprawnością powinny same lub z pomocą decydować:

- jakie usługi są im potrzebne
- kto będzie ich asystentem osobistym.

Jak dostać usługi asystencji osobistej

Najpierw osoba z niepełnosprawnością lub jej rodzic lub opiekun prawny musi wypełnić dokument o nazwie **Autodiagnoza**.

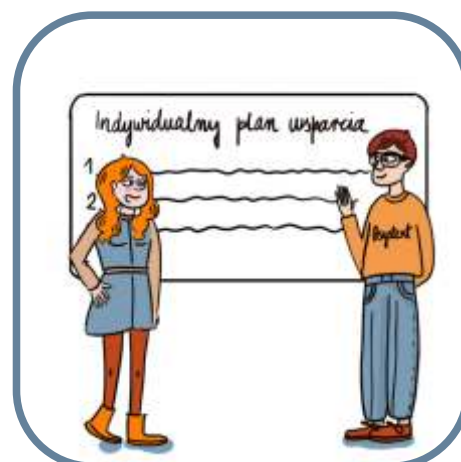
W dokumencie zaznacza co robi na co dzień i jakiego wsparcia potrzebuje.

Potem osoba wysyła autodiagnozę do powiatowego centrum pomocy rodzinie, w skrócie PCPR.

Pracownicy PCPR przygotowują dla niej **Indywidualny Plan Wsparcia**, w skrócie **IPW**.

W IPW jest propozycją różnych sposobów wsparcia i liczba godzin wsparcia.

Osoba z niepełnosprawnością decyduje czy ta propozycja jest dobra.

Kiedy propozycja jest zła, osoba może się odwołać.

To znaczy, że może napisać pismo lub pójść do PCPR i powiedzieć że chce zmiany IPW.

Na przykład więcej godzin wsparcia.

Kiedy decyzja jest dobra osoba z niepełnosprawnością może:

- pójść do odpowiedniego PCPR i dowiedzieć się gdzie znaleźć usługę asystencji osobistej
- sama założyć firmę i zatrudnić asystenta.
To będzie możliwe kiedy w polskim prawie będzie budżet osobisty.

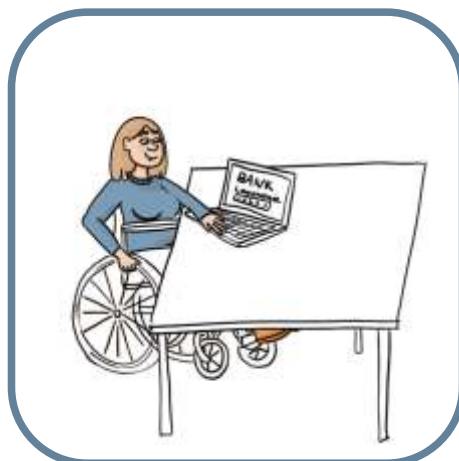

Budżet osobisty to pieniądze od państwa.

Dostanie je na konto bankowe osoba która potrzebuje wsparcia np. asystencji osobistej.

Z budżetu może zapłacić asystentowi.

Budżetu osobistego nie ma jeszcze w polskim prawie.

W nagłej sytuacji osoba z niepełnosprawnością może mieć wsparcie interwencyjne. Na przykład:

- po wypadku
- kiedy zachoruje jego asystent.

Kiedy użytkownik ma konflikt z asystentem, może wziąć udział w mediacjach.

Mediacje są to spotkania i rozmowy żeby rozwiązać problem.

Mediacje organizuje koordynator.

Na mediacjach obowiązują zasady:

- **poufności.** Nie można nikomu opowiadać co mówili inni.
- **uczciwego zachowania**
- **dobrowolnego udziału.** Każdy uczestnik zgadza się na udział w mediacjach.

Kiedy użytkownik potrzebuje dużo wsparcia może mieć kilku asystentów.

Kiedy użytkownik nie wie co robić, jak kierować pracą asystentów, może dostać pomoc od doradcy wzajemnego.

Doradcą wzajemnym jest osoba z niepełnosprawnością. Taka osoba korzystała ze wsparcia asystenta osobistego. Wie jak takie wsparcie powinno wyglądać.

Co robi koordynator asystencji osobistej

Tam gdzie pracują asystenci osoby musi pracować koordynator asystencji osobistej. Na przykład w organizacji pozarządowej lub innej instytucji.

Koordynator nadzoruje usługę asystencji osobistej. Wspiera użytkowników i asystentów.

Koordynator najpierw zapoznaje użytkownika z asystentami. Pomaga użytkownikowi wybrać swojego asystenta.

Następnie koordynator pomaga użytkownikowi przygotować indywidualne szkolenie dla swojego asystenta. To szkolenie przeprowadza użytkownik.

Koordinator przygotowuje kontrakt.
Kontrakt to umowa, w której są informacje współpracy użytkownika, asystenta osobistego i koordynatora.
W kontrakcie jest informacja ile godzin asystent będzie wspierał użytkownika.

Czasami osoba z niepełnosprawnością potrzebuje wsparcia przez cały dzień i całą noc. Wtedy wspiera ją kilku asystentów.

Jak wybrać asystenta osobistego

Użytkownik może sam pokazać kto ma być jego asystentem osobistym.
Jeżeli nie zna takiej osoby powinien pójść do usługodawcy.
Usługodawca zapozna go z asystentami.
Wtedy użytkownik sam wybierze asystenta.
Jeżeli dziecko potrzebuje asystenta, wybierze go razem rodzicem lub opiekunem.

Jak osoba z niepełnosprawnością uczy się współpracy z asystentem

Osoba z niepełnosprawnością musi mieć szkolenie żeby nauczyć się o asystencji osobistej. Na szkoleniu uczy się o tym kim jest asystent osobisty i co jest jego pracą. Uczy się też o tym jak kierować pracą asystenta osobistego.

Czasami osoba z niepełnosprawnością może zmienić zdanie jakiego wsparcia potrzebuje. Wtedy musi poinformować o tym koordynatora i asystenta. Musi też porozmawiać z asystentem o zmianie sposobu wsparcia.

Jakie zadania ma usługodawca kiedy zatrudnia asystentów osobistych

Usługodawca powinien zatrudnić kilku asystentów. Wtedy osoba z niepełnosprawnością sama wybierze dla siebie dobrego asystenta. Usługodawca razem z użytkownikiem podpiszą kontrakt z asystentem osobistym.

Usługodawca musi sprawdzać pracę asystenta.
Na przykład musi sprawdzać:

- ile godzin pracował asystent osobisty
- co robił dla użytkownika
- czy współpraca między nimi jest dobra.

Usługodawca musi organizować superwizje dla asystentów. **Superwizja** to spotkanie na którym asystenci opowiadają o swojej pracy. Prowadzi je superwizor.

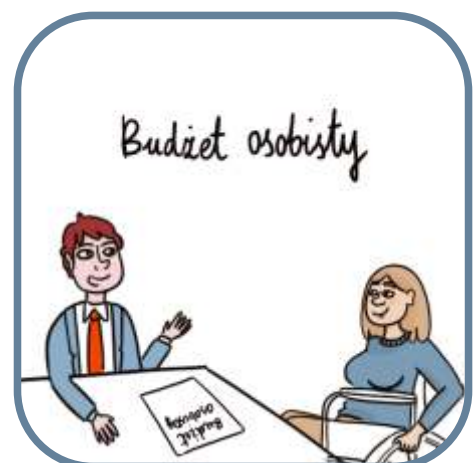
Usługodawca pomaga rozwiązać konflikt między użytkownikiem i asystentem.

Jakie zadania ma osoba z niepełnosprawnością kiedy sama zatrudnia asystenta

Za pracę asystenta użytkownik może zapłacić z budżetu osobistego.

Może decydować ile pieniędzy z budżetu chce przeznaczyć na asystencję osobistą. Użytkownik sam może zatrudnić asystenta i zapłacić mu wynagrodzenie.

Osoba z niepełnosprawnością i asystent osobisty muszą podpisać **kontrakt**.
W kontrakcie trzeba napisać w jakich sprawach asystent ma wspierać użytkownika.
Przez ile godzin w miesiącu.

Osoba z niepełnosprawnością potrzebuje dobrego szkolenia. Na szkoleniu nauczy się:

- jak zatrudnić asystenta
- jak rozliczyć pieniądze na asystencję osobistą
- jak współpracować z asystentem.

Osoba z niepełnosprawnością powinna spotkać się z doradcą wzajemnym.
Na spotkaniu dowie się na przykład:

- jak kierować pracą asystenta.
- jak rozwiązać problemy

Jakich szkoleń potrzebuje asystent osobisty

Osoba która chce pracować jako asystent osobisty musi iść na szkolenie. Na szkoleniu dowie się o Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami. Nauczy się jak dobrze wykonywać pracę asystenta.

Potem osoba powinna wziąć udział w innych szkoleniach:

- w szkoleniu indywidualnym. W czasie szkolenia użytkownik pokaże asystentowi jak trzeba go wspierać.
- w szkoleniach uzupełniających żeby nauczyć się nowych umiejętności
- w szkoleniach z pierwszej pomocy. Dowie się jak ratować życie użytkownika.

Jakich szkoleń potrzebuje użytkownik asystencji osobistej

Każdy użytkownik i każda osoba która go wspiera muszą uczestniczyć w szkoleniach. Szkolenia powinny być co kilka lat.

Na szkoleniach użytkownicy dowiedzą się:

- o Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami
- jak współpracować z asystentem osobistym
- jak dbać o dobre relacje z asystentem
- jak zarządzać usługą asystencji osobistej.

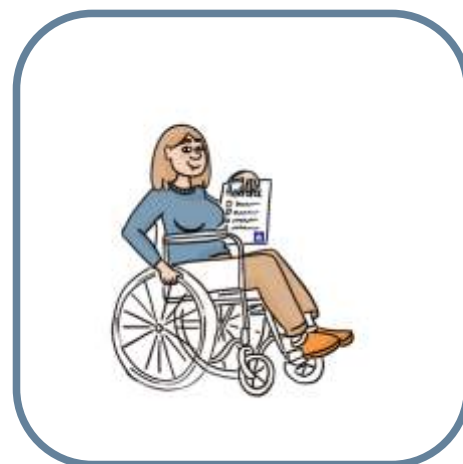

Użytkownik asystencji który sam zatrudni asystenta będzie miał 3 szkolenia z różnych tematów. Na przykład z prawa pracy i planowania pracy asystenta osobistego.

Sposoby sprawdzania jak działa asystencja osobista

Użytkownicy raz w roku powinni wypełniać ankietę. Dzięki ankiecie usługodawca będzie wiedział czy asystent dobrze wykonuje swoją pracę. Ankietę można wypełnić przez komputer, na papierze i przez telefon. Ankieta powinna być przygotowana w tekście łatwym do czytania i zrozumienia.

Kodeks asystenta osobistego

Kodeks to spis zasad które są ważne dla asystenta osobistego.

Kodeks opisuje jak ma pracować asystent.

Na przykład:

- asystent osobisty szanuje decyzje osoby z niepełnosprawnością i ją wspiera w działaniu
- asystent osobisty szanuje prywatność osoby z niepełnosprawnością i jej bliskich
- asystent osobisty jest odpowiedzialny za to jak wykonuje swoją pracę.

Dla osoby z niepełnosprawnością ważny jest szacunek, dyskrecja, dobra komunikacja i współpraca.

Kodeks użytkownika asystencji osobistej

Kodeks użytkownika to spis zasad które są ważne dla osoby z niepełnosprawnością.

W kodeksie są wskazówki jak osoba z niepełnosprawnością powinna zachowywać się wobec asystenta.

W kodeksie jest dużo zasad. Na przykład:

- szanuj swojego asystenta osobistego
- dbaj o dobrą relację ze swoim asystentem
- współpracuj z asystentem żeby razem zrobić zaplanowane zadania.

Inne dokumenty o asystencji osobistej

Dokument Standard asystencji osobistej osoby z niepełnosprawnością ma dużo dodatkowych załączników.

To znaczy, że niektóre sprawy są opisane w dodatkowych dokumentach.

Na przykład załącznikami są dokumenty:

- wzór Indywidualnego Planu Wsparcia
- wzór kontraktu
- ankieta ewaluacyjna, czyli dokument do oceny pracy asystenta osobistego.

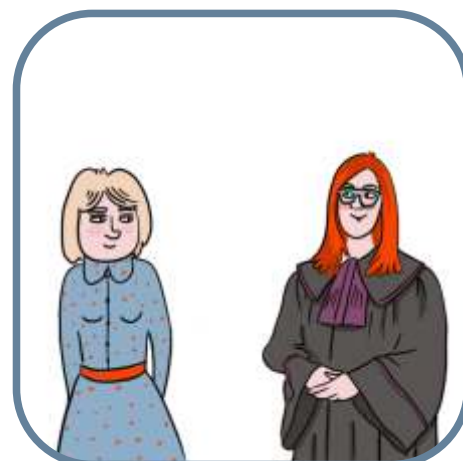
Inne usługi dla osób z niepełnosprawnościami

Asystencja osobista jest połączona z innymi działaniami dla osób z niepełnosprawnością.

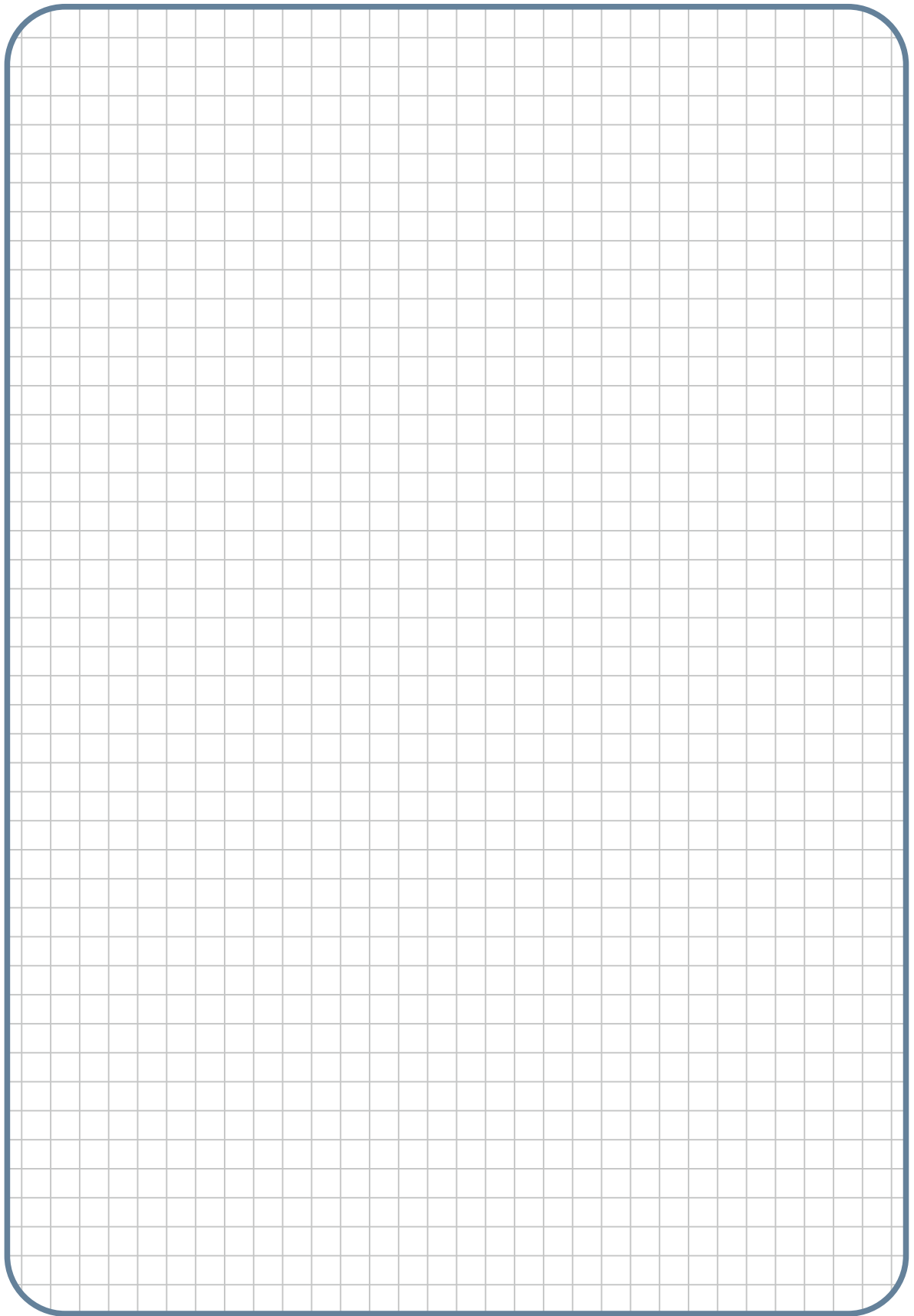
Na przykład:

- z asystenturą prawną
 - z mieszkalnictwem wspomaganym
 - z komunikacją alternatywną w skrócie AAC
- Informacje o innych instrumentach przeczytasz na stronie internetowej:

www.wlaczniepoleczne.pl i www.psoni.org.pl

A large, vertically oriented rectangular area with rounded corners, filled with a light gray grid pattern. The grid consists of small, uniform squares. This area is intended for the user to write or draw their responses to the questions on the page.

Zachęcamy do zapoznania się z książką
w tekście łatwym do czytania i zrozumienia

Barbara Ewa Abramowska, dr Monika Zima-Parjaszewska
Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnościami

W serii **Biblioteka self-advokata** w latach 2014-2023 ukazały się:

